

THEATRE AND LEARNING: A CASE OF GENDER ISSUE**PASAKORN INTOO-MARN 4837748 SHPE/D****Ph.D. (POPULATION EDUCATION)****THESIS ADVISORY COMMITTEE: NAWARAT PHLAINOI, Ed.D.,
UTHAI DULYAKASEM, Ph.D., TITIPORN SIRIPHANT PUNTASEN****ABSTRACT**

This study aims to understand the role of theatre in bringing about gender learning in the Thai context, as well as to determine factors and conditions related to theatre, audience, social context, and their interaction in influencing the learning. The study has been done through an analysis of three theatre productions regarding gender issue and how they affected gender learning of the audience.

The results of the study reveal that theatre can bring about gender learning at the reception stage. For example, stories related to women's problems in Thai society were shown to the audience, and the audience could perceive some women's perspectives they did not know before. However, these presentations could not lead the audience to the comprehension stage of learning by which the audience could associate women's problems to structural gender power relations. Theatre of gender learning therefore could not reach its goal; that is, it could not bring about a transformation of gender perspective to the audience.

It can be said that theatre cannot bring about a transformation of gender perspective to the audience because it does not challenge the audience's existing gender perspective, resulting in the audience's not questioning what the theatre performance has proposed. Moreover, the form of presentation of the theatre cannot lead the audience to touch or to have emotional identification with characters presented. Therefore, the audience merely receives message of the performance, but does not comprehend nor is it transformed.

Apart from factors related to the theatre, factors related to the audience such as existing gender perspective, previous learning, theatre experience, education, sex, age, and so forth, influence gender learning. These factors have constructed individuals' opinions, and each individual interacts with the theatre differently. Furthermore, there is an interaction between individual gender perspective and structural gender socialisation which is a contextual factor. As a consequence, each group of factors, namely factors related to theatre, individual factors and contextual factors, are complicatedly interrelated, and each group of factors does not interrelate with the learning outcome in a linear manner. It therefore can be said that as an individual audience attends the theatre, the interaction of each individual audience with the performance is unique. Different individual audiences then interact with the theatre differently, resulting in differences in learning outcomes, and these differences also result from the differences of each theatre production.

KEY WORDS: THEATRE / LEARNING / GENDER / TRANSFORMATION

184 pages

ละครกับการเรียนรู้: กรณีประเด็นเพศภาวะ

THEATRE AND LEARNING: A CASE OF GENDER ISSUE

ภาสกร อินทุมาร 4837748 SHPE/D

ปร.ด. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เนาวัฒน์ ปลายน้อย, กศ.ด., อุทัย คุลยเกษม, Ph.D., จิตพร ศิริพันธ์ พันธเสน, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจบทบาทของละครในการสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะในสังคมไทย รวมทั้งทำความเข้าใจว่ามีปัจจัยและเงื่อนไขใดบ้างทั้งในส่วนของละคร, ผู้ชม, และบริบททางสังคม ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 3 กลุ่ม ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ดังกล่าว โดยการศึกษากระทำการวิเคราะห์ละครในประเด็นเพศภาวะ 3 เรื่อง และการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ชม

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ละครสามารถสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะได้ในระดับของการรับรู้ (reception) กล่าวคือ ผู้ชมได้รับการบอกเล่าจากละครถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในสังคมไทย และมองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในด้านที่ผู้ชมไม่เคยมองเห็นมาก่อน อย่างไรก็ตาม ละครยังไม่สามารถยกระดับการรับรู้ของผู้ชมส่วนใหญ่ไปสู่ความเข้าใจ (comprehension) ที่ผู้ชมจะสามารถเชื่อมโยงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงกับโครงสร้างอำนาจทางเพศในสังคมที่เข้ามากำหนดความเป็นไปของผู้หญิง เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องเพศภาวะ ซึ่งนั่นก็คือการที่ละครยังไม่สามารถทำให้ผู้ชมเกิดการปรับเปลี่ยนมุมมองเรื่องเพศภาวะ (transformation of gender perspective) อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะ

การที่ละครยังไม่สามารถสร้างการเรียนรู้ในระดับของการปรับเปลี่ยนมุมมองเรื่องเพศภาวะได้นั้น เป็นเพราะว่าละครยังไม่ได้นำเสนอตัวเรื่องหรือเนื้อหาที่ท้าทาย (challenge) มุมมองเรื่องเพศภาวะชุดเดิมของผู้ชม ส่งผลให้ผู้ชมไม่ตั้งคำถามต่อสิ่งที่ได้รับรู้จากละคร นอกจากนี้ รูปแบบการนำเสนอของละครยังไม่สามารถทำให้ผู้ชมสัมผัสกับความจริงของตัวละครและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับละครที่จะทำให้ผู้ชมเกิดการคิดต่อ ส่งผลให้ผู้ชมเพียงแต่รับรู้สิ่งที่ละครเสนอ

นอกเหนือจากปัจจัยด้านละครแล้ว ยังมีปัจจัยด้านผู้ชมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะ อาทิ มุมมองหรือการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะที่มีมาก่อนดูละคร, ประสบการณ์ทางการละคร, การศึกษา, เพศ, อายุ ฯลฯ ที่ประกอบสร้างผู้ชมแต่ละคนในฐานะปัจเจกบุคคลขึ้น โดยความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้ชมแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบหรือปัจจัยด้านละครแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ ยังมีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างมุมมองเรื่องเพศภาวะอันเป็นปัจจัยระดับบุคคลกับกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม (socialisation) ในเรื่องเพศภาวะ ซึ่งเป็นปัจจัยในเชิงบริบท ดังนี้แล้ว ปัจจัยแต่ละส่วนจึงมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนในกระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศภาวะผ่านละคร โดยที่ปัจจัยในแต่ละด้านนั้นไม่ได้สัมพันธ์กับผลของการเรียนรู้ในลักษณะเส้นตรง (linear) ดังนี้แล้ว เมื่อผู้ชมแต่ละคนดูละครในประเด็นเพศภาวะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมกับละครจึงแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป และความแตกต่างนั้นก็ก็เป็นผลมาจากความแตกต่างของละครแต่ละเรื่องอีกด้วย ดังนี้แล้ว ปัจจัยของการเรียนรู้แต่ละด้านจึงมิได้แยกขาดจากกัน